הלוקח בהמה פרק שלישי בכורות כו.

הא בעל מום שרי. ור' יוסי הוא דאמר כשחטו שרו רבנן אי נמי עקביא היא אע"ג דלא המירו וקשיא לרש לקים: **פס קרי ליה.** ומאי אע"פ שנולד בו מום אע"פ שנראה אמר כן לחכם ואמר מוס קבוע ו): **לימא.** הא דר"ל תנאי היא: **אסור.** דכתיב ז) אפילו עקביא מודה דאתו לכהוייה ולאפקועי מקדושת מזבח ועוד שהרי עדיין אין בו מום היתר. אע"ג דנקט תולם הוא הדין לנתלם כדאמרת בפיפא דשמעתא ח): **לא כזה.** שמת המיר עקביא אלא בשחטו: **אמר רבי יוסי מודה אבא.** ששמו אלפתא שהוא מן החכמים המולקין על עקביא ט) ומודה הוא בזה ששחטו שהוא מותר: **אבל בייחוד אמרו חכמים.** שבאמת ובכורות אמרו יניחנו בחלון לשער בכור בעל מום שנשבר: **שמא יש תקוה.** שמא יהא מותר ליהנות. ומפרש ומה תקוה יש אם שחטו דברי הכל מותר: **אבל.** באמת וחכירו בעירובין בפרק בכל מערבין (דף לח.) בסופו: **בייחוד.** בבכורות וחכירו בסמכת יומא (דף נד.) וידעו בייחוד ששם אהרן נגנז: **רבי יוסי היינו תנא קמא.** דקאמר התולש אמר מבכור תם ושחטו אסור הא בעל מום ושחטו מותר לדברי הכל ובמת פליגי י) בגמרא דר' יוסי ולת"ק נמי במת פליגי: **תנא קמא סבר אי התירו מומחה אין אי לא לא.** דבעל כרחיך הכי תרגלת וכדתרגלת יא) ריש לקיש לעיל כי אותביה מרישא דמילתיה דתנא קמא דקתני התולש אמר מבכור תם הא בעל מום שרי ומתלה ריש לקיש ואמר כל היכא דלא התיר מומחה תם קרי ליה אלמא הכי משמע מילתיה התולש אמר מבכור תם דהיינו בעל מום שלא התירו מומחה אסור לדברי הכל הא בכור בעל מום דהיינו התירו מומחה שתלש ממנו כו' ור' יוסי סבר אע"ג דלא התירו מומחה נמי כשנשר שרו רבנן ממאי מדקאמר ריש תקוה דמשמע יש תקוה ותירגו מומחה ושחטו מכלל דאמרי לא התירו מומחה כשנשר: **פליגי במס והוא הדין לשחטו.** מדלא אשכחן במילתיה דתנא קמא דנמת שחטו דברי הכל מותר: **הלכה כר' יהודה.** דבשחטו פליגי ולא נמת: **אידי ואידי.** בין נראה בין לא נראה מיסרי שרי דהא אפר' מונח בחלון קא"ר יוסי לאפר' רבנן שרו בשחטו: **אי רבנן אידי ואידי מיסר אסרי.** דאומו שמחוסר כו טעון קבורה לדברי הכל והתלוש ממנו רבנן אסרי ליה אפר' מונח בחלון: **אלא דשיטת ר' יהודה היא.** דאמר בשחטו פליגי: **אידי ואידי.** בין נראה בין לא נראה: **ושמע מינה בשחטו פליגי.** מדלא מלית מוקמת ליה בגוונא אחריתי ומדקתמר לן כר' יהודה ש"מ הלכתא כוותיה: **הסולם אמר מעולה תמימה.** מחייס ט) לרבנן מהו לאחר שחיטה בעלת מום לא תיבעי לך דוודאי לרבנן אסור דאי שרית ליה אתי לשהוייה ואתי לידי גיזה ועבודה: י) **מי איכא מאן דשרי.** אליבא דרבנן הא וודאי דשע הוא: דעיקר

שכן דאיתה מתרת מה שפירש מחיים ומיהו יש ספרים דגרסי התם ט) כרבי אלעזר אמר ר' אלעזר פרשו לפני זריקה מועלין בהן עד זריקה כו' מ): **תולש** מי איבא מאן דשרי. פירש בקונטרס אליבא דרבנן הא וודאי דשע הוא משמע דלעקביא אפשר דמותר אף על פי שהתמת הוא דלעקביא נמי אסור כתם כדמוכח בריתא דהתולש אמר מבכור תם מכל מקום פירש כך בקונטרס שאפילו לא שמיעא ליה בריתא דכר פשוט הוא כא) דמיהא לרבנן דתולש אסור: הדרן עלך הלוקח בהמה

בכור בעל מום שתלש ממנו. הכא לא קתני והניחו בחלון משום דרשע הוא שתולש ולעתו ליהנות לאלתר אכל יא) בנשר קתני והניחו בחלון: **דתנא** קמא סבר אי התירו אין אי לא לא. פירש בקונטרס דכיון דמרגלא לעיל דכל היכא דלא התירו מומחה תם קרי ליה אם כן קיפא דקרי ליה בעל מום מיירי יב) בלא התרת מומחה וקשיא לפירושו דהא יג) דתיקן דרש לעיל היינו כי היכי יד) דאיתוקם לרש לקים כבולי עלמא אבל הכמא דלרבנן לומר ממה נפשך כתנאי מסתברא לומר איפכא דתהוי מילתיה טו) כתנא קמא כפשטיה ונראה לפרש דסובר הש"ם עכשיו משום דקאמר ר' יוסי שמא יש תקוה שעל סמך השחיטה לא היה אומר כך שזה בידו ואין כאן שמא אבל בהתרת מומחה קאמר שמא יש תקוה שחדקדק לו חכם להתירו ואין זה כל כך דבר ברור דמי יימר דמזדקק ליה מומחה ומ"מ במקבלא קאמר טז) שמא יש תקוה דקמיירי בשחיטה:

התולש צמר מעולה תמימה. יש פירוש מרש"י שכתוב יז) בהם שהוממה ואח"כ נפדית ושחטה משמע שהעמידה כן כדי שתהא כעין בכור אלא שהתלשה היתה בתמות ותימה והא בעי האי לאמר העמדה והערכה ואין מועיל לאמר העמדת הבהמה כדמוכח בפ' ראשית הגז (חולין קלה.) גבי הא דקאמר התם דאין ראשית הגז נוהג בקדשים משום דכתיב לאחר ולא של הקדש ומוקי לה למעוטי קדשי בדק הבית ופריך והא בעי העמדה והערכה וי"ל דמכירא ליה כר"ל דאית ליה בפ"ב דתמורה (דף נב:) דרבנן דקדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה והכי נמי אשכחן רב דקבר כוותיה בפ' שני (לעיל מו.) ועוד י"ל דקדשי מזבח שיש עליהם קדושת הגוף בטל הלמר אגב הבהמה אפילו אותו שנתלש וכר העמדה והערכה תשיב הא דמי לקדשי בדק הבית אע"ג תשיב הא דמי לכבול מוס מעיקרא יח) וכן שופר של עולה לא יתקע ואם תקע יצא משום דכיון דמעל נפק לתולין דקאמר בפרק לאוהו ב"ד (ר"ה כח.) יט) משמע דשייך ביה פדיון ועוד יש לפרש שופר של עולה שהוקדשה הבהמה לדמי עולה ושופר שלמים שהוקדשה הבהמה לדמי שלמים ודינה כשלמים עצמן ואין בה מעילה כדקאמר בפ"ב דפסחים (דף מ:) בעלי שלמים עסקינן ומיהו קשה בהך דשמעתין דכיון דבעי הלמר פדיון היכי שייך למיגזר דלמא משכי ליה והא צריך לפדותו יח) דמה היה מרויח וקלת היה נראה לפרש דמיירי בעולה יט) ונשחטה למזבח שזריקת הדם מתרת בשרה למזבח והעור לכהנים ומבעיא ליה בלמר שנתלש מי משתרי נמי בהכי אבל פלוגתא דאמוראי היא בפרק המזבח מקדש (זבחים פו.) בעלמות שפרשו לפני זריקה דרבי זירא סבר דזריקה ממירתן אפילו לקחת דנרגי וחליני וקאמר התם כ) כרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר פרשו לפני זריקה מועלין בהם ופירש שם בקונטרס דמועלין לעולם אף לאחר זריקה וכל

הא בעל מום שרי אע"פ שלא התירו מומחה תנא כל היכא דלא התירו מומחה תם קרי ליה לימא כתנאי התולש צמר מבכור תם אע"פ שנולד בו מום ח) ושחטו אסור בכור בעל מום שתלש ממנו ואח"כ מת עקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרים אמר רבי יהודה לא בזה התיר עקביא בן מהללאל אלא בשער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון ואחר כך שחטו בזה עקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרין אמר רבי יוסי מודה אבא הלפתא בזה שהוא מותר אבל בייחוד אמרו חכמים יניחנו בחלון שמא יש תקוה שחטו דברי הכל מותר מת עקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרים ר' יוסי היינו תנא קמא אלא לאו התירו מומחה איכא בינייהו דתנא קמא סבר התירו מומחה אין ואי לא לא ואתא ר' יוסי למימר אע"ג דלא התירו מומחה אמר רבא לא דכולי עלמא אי התירו מומחה אין אי לא התירו כ) לא ל) ושלש מחלוקת בדבר דת"ק סבר פליגי במת והוא הדין לשחטו והאי דקמיפלגי במת להודיעך כחו דעקביא ור' יהודה סבר במת דברי הכל אסור כי פליגי בשחטו ואתא ר' יוסי למימר בשחטו דברי הכל מותר כי פליגי במת אמר רב נחמן הלכה כרבי יהודה הואיל ותנן בבחירתא כוותיה דתנן ג) כ) שער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון ואחר כך שחטו ד) עקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרין אמר רב נחמן בר יצחק מתניתין נמי דיקא דתנן צמר המדולדל בבכור את שנראה (מ) עם הגיזה מותר ואת שאינו נראה אסור מני אילימא ר' יוסי ובמאי אילימא בשחטו בין עקביא בין רבנן אידי ואידי משרא שרי ואלא במת ואי רבנן אידי ואידי מיסר אסרי ואי עקביא איפכא מיבעיא ליה נראה עם הגיזה אסור דמיתה קאסרה לי' אינו נראה עם הגיזה מותר דמעיקרא תליש אלא פשיטא ר' יהודה ובמאי אילימא במת בין לעקביא בין לרבנן אידי ואידי מיסר אסרי אלא לאו ה) בשחטה ואי עקביא אידי ואידי משרא שרי אלא לאו רבנן היא וש"מ בשחטו פליגי ש"מ בעי ר' ינאי התולש צמר מעולה תמימה מהו תולש מי איכא מאן דשרי אלא צמר שנתלש מעולה תמימה מהו ב דחטאת ואשם לא תיבעי לך דכיון דלכפרה אתו לא ו) משהו להו דבכור ומעשר נמי דכיון דלאו לכפרה אתו משהו להו כי תיבעי לך דעולה מאי כיון דעיקר

בגמר שנתלש מי משתרי נמי דהכי אבל פלוגתא דאמוראי היא בפרק המזבח מקדש (זבחים פו.) בעלמות שפרשו לפני זריקה דרבי זירא סבר דזריקה ממירתן אפילו לקחת דנרגי וחליני וקאמר התם כ) כרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר פרשו לפני זריקה מועלין בהם ופירש שם בקונטרס דמועלין לעולם אף לאחר זריקה וכל

לא שמיעא ליה בריתא דכר פשוט הוא כא) דמיהא לרבנן דתולש אסור: הדרן עלך הלוקח בהמה

מסורת הש"ס

א) [עירובין עה. וש"נ], ב) עדיות פ"ה מ"ו, ג) [נ"ל בשחטון], ד) נ"ל דהתם, ה) [ע"כ], ו) [מ"ק ונתוספ דר"י נמי בתמ' פליני נ"ק], ז) כדמתרץ נ"ק, ח) כהתירו מומחה נ"ק, ט) כו' נ"ק, י) ופיין היה פדיון ומיהו קשה בהך וכו' אי משתרי נמי בהכי דהכי אמר לתמרינן בפיפא של עולה לא יתקע יש לפרש שופר של עולה שהוקדשה הבהמה לדמי שלמים וכו' דפסחים הכא בעלי שלמים עסקינן אבל פליגתא דאמוראי כו' נ"ק, כ) ופליגא אדר' אלעזר נ"ק, מ) ופיי' הערוך תוס' זבחים פו. ד"ה אמרי וכו' ונסוגיא דשם).

הגהות הב"ח

(א) גמ' מן הגיחה וכו' שאינו נראה מן הגיחה:

שיטה מקובצת

א) מום שחטו אסור: ב) התירו מומחה לא: ג) דתנן הוא היה מתיר שער: ד) תיבות עקביא בן מהללאל מתיר נמחק: ה) לאו בשחטו ראי: ו) לא משהי אות ר' נמחק: ז) קבוע הוא הס"ד: ח) עקביא מודה הוא: ט) מחיים והוממה ונפדת לרבנן: י) מה"ד תולש מי: יא) אבל לגבי נשר: יב) מיירי בהתירו מומחה וקשיא: יג) דהא דדחיקנא לתרצי לעיל הכי לאפוקי ברייתא ממשמעות היינו כר. הוא"ש: יד) דתיתוקם דרש לקים: טו) מילתיה דתנא קמא: טז) קאמר דשמא יש תקוה דקאמר מיירי בשחיטה: יז) מעיקרא דאין צריך העמדה והערכה בקדושת מזבח וכן: יח) לפדותו בשויר רמה היה: יט) בעולה תמימה שנשחטה למזבח: כ) התם ופליגי דר' אלעזר: כא) הוא מיהא לרבנן:

עין משפט נר מצוה

נג א מיי' פ"ג מהלכות בכורות הלכה יא ופ"ח מהל' מעילה הל' י סמג לאוין שמא טוש"ע י"ד סימן שא סעיף ג:

נד ב מיי' פ"ח מהלכות מעילה הלכה י:

רבינו גרשום

הא בעל מום שרי. תולש לכ"ש נושר: ואע"פ שלא התירו מומחה. קודם אלא לאחר שנשר: א"ל ריש לקיש האי תנא דהתולש צמר כל היכא דלא התירו מומחה קודם שתלש תם קרי ליה שכתולש מתם דמי וליכא למימר הא בעל מום שרי (על שנטמא היינו שהוסם): מודה אבא חלפתא בזה ששחטו שהוא מותר אפילו לחכמים: אבל בייחוד אמרו. האי אבל כמו באמת כדכתיב אבל אשמים אנחנו.. בייחוד בבירור: ונותנו בחלון שיש לו תקנה שאם שחטו יהא מותר: על מה נחלקו כו'. ר' יוסי דאמר כמת נחלקו היינו ת"ק דאמר דבמת תולקין: ת"ק סבר. מה שעקביא מתיר כמת כשהתירו מומחה קודם תלישה שער ואתא ר' יוסי למימר דכל תנא בתרא משפי אע"ג דלא התירו מומחה קודם אלא שוב [אחר תלישה] מתיר עקביא והיינו כתנאי: לא דכולי עלמא אי התירו מומחה. קודם תלישה אין אי לא לא ולאו בהכי פליגי אלא גי' מחלוקת בדבר: דת"ק סבר פליגי במת וה"ה לשחטו. ומשום דלא איירי מידי בשחטו אית לן למימר דסבר דבחרוייהו פליגי: הלי' כר' יהודה. דלא שרי עקביא אלא בשחטו: בבחירתא. מסכת עדיות: צמר המדובלל. המדולדל: שנראה עם הגיזה. שנראה כמחובר לגיזה מותר: אידי ואידי. בין נראה ובין שאינו נראה כראמרינן דבשחטו דברי הכל מותר: אי רבנן אידי ואידי מיסר אסרי. אפילו אותן שנתלש קודם וכ"ש ששוב נתלש שמיתה אוסרת: ואי עקביא איפכא מיבעי ליה. שמה שהוא מותר במת אין מתיר אלא מה שנשר קודם אבל [מה שנושר] שוב [אחר] שמת [לדברן] הכל אסור והכי איבעי ליה למיתנא את שאינו נראה מותר ואת שנראה אסור: אלא לאו רבנן. דבשחטו אוסרין מה שקודם נשר אבל שוב שנשחט מותר העור והמחובר לו והיינו דקאמר המחובר לעור קרי גיזה מותר ואת שאינו נראה אסור: מעולה תמימה. מבעל מום דשאר קדשים לא קא מיבעי ליה כיון דבר פדייה הוא לא משהי ליה אלא פריק ליה ושחיט ליה מיד הלכך שרי. וא"ד (ה"מ) [כיון דבעי] מומחה ודאי איכא למיחש דמשהי להו ולא קא מיבעי ליה. אלא קא מיבעי ליה: צמר שנתלש. מעצמו דחטאת ואשם וכו' דבכור ומעשר נמי לא תיבעי לך לה"ה אסור דלאו לכפרה אתי ומשהי ליה משום חיסור צמר הנושר ואתי לידי תקלה: כי תיבעי לך

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com